

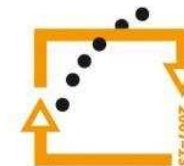
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdelávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Autor: Josef Kraus
Datum: 17.4. 2012
Škola: Integrovaná ZŠ a MŠ Trnová,
Trnová, 222 okres Plzeň - sever

Šablona: III/2 - Inovace a zkvalitnění
výuky

Číslo sady: 01

Název sady: Jazyková výchova

Číslo DUM: 15

Název DUM: Číslovky

Metodický list - anotace:

Žáci se podrobně seznamují se slovním druhem – číslovky. Rozlišují jednotlivé druhy číslovek .. Poznávají pravopis číslovek řadových. V samostatné práci procvičují získané vědomosti. Materiál je určen pro žáky 5. ročníku.

Číslovky

Číslovky obecně
nesou nějaký číselný
význam, mohou
označovat množství,
pořadí, násobky apod.

Mluvnické kategorie číslovek

- u číslovek určujeme :

Rod

Číslo

Pád

Druh

ROD

- Některými svými tvary vyjadřují číslovky trojí rod:

Mužský – pátý (závodník)

Ženský – pátá (žákyně)

Střední – páté (kolo)

PÁD

- Číslovky patří mezi ohebné druhy slov – dají se skloňovat, vyjadřují svými tvary 7.pádů, např.:

1.p. **jeden**

2.p. *(bez)* **jednoho**

3.p. *(k)* **jednomu**

4.p. *(vidím)* **jednoho**

5.p. -----

6.p. *(o)* **jednom**

7.p. *(s)* **jedním**

DRUH

Podle toho, jaký význam mají (co přesně označují), můžeme dělit číslovky na čtyři základní skupiny :

1. **Základní** číslovky
2. **Řadové** číslovky
3. **Druhové** číslovky
4. **Násobné** číslovky

ZÁKLADNÍ ČÍSLOVKY

Základní číslovky **vyjadřují počet** či **množství** nějakého prvku, ve většině případů jsou spojeny se jmény (pět lidí, třináct koček, dvacet letadel), mohou však stát také samostatně (šli jsme tři, bylo nás tam pět apod.). Číslovky základní odpovídají na otázku **kolik?**

Kolik zlaťáků leželo na cestě? **Tři.**

Příklady základních číslovek:

Milion, devadesát, dvacet, tisíc, několik, málo, tisíc, pět, osm, šestnáct, tolik, miliarda, pětadesát, mnoho

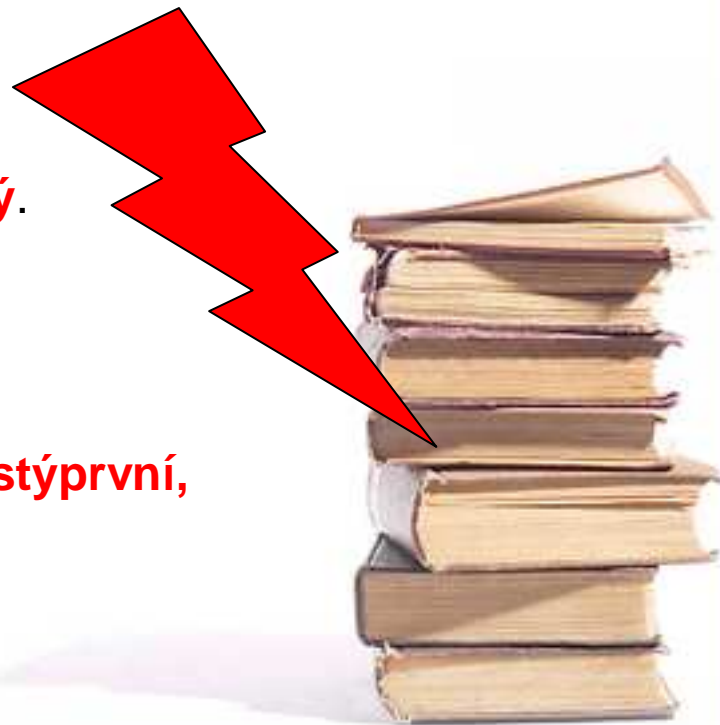
ŘADOVÉ ČÍSLOVKY

- Řadové číslovky označují **pořadí**, v textu je často poznáme podle toho, že, pokud jsou vyjádřeny číslicí, píšeme za nimi tečku (např. 11. patro, Karel IV., 100. výročí).
Odpovídají na otázku **kolikátý?**

Jako **kolikátý** Jirka doběhl? **Druhý.**

Příklady řadových číslovek:

**Několikátý, první, pátá, miliontý, stýprvní,
padesáté, dvoustý, tisící.**

POZOR!!!!!!

- Pokud číslovku řadovou píšeme číslicí, vždy za ní děláme **tečku!!!!!!**

5. patro,
6. listopadu,
Karel IV.

DRUHOVÉ ČÍSLOVKY

- Druhové číslovky vyjadřují **počet, množství druhů** nějakého jevu označeného podstatným jménem, například:
čtvero ročních období (= čtyři druhy ročního období)
trojí sýr (= tři druhy sýra)

Druhové číslovky odpovídají na otázku
kolikero? či **kolikerý?**
Kolikery hodiny doma máme? **Troje.**

Příklady druhových číslovek:

**Desatero,čtvero,dvoje, šesterý,
několikero,dvojí, několikery**

NÁSOBNÉ ČÍSLOVKY

- Násobné číslovky vyjadřují, **kolikrát se nějaká věc (nějaký prvek) vyskytuje, kolikrát se něco znásobilo.**

Násobné číslovky odpovídají na otázky **kolikanásobný? čiolikrát?**

Kolikanásobný vítěz je? **Trojnásobný.**

Kolikrát jsem to řikala? **Desetkrát.**

Příklady násobných číslovek:

**několikrát, jednou, stonásobný,
trojnásobný, několikanásobný,
čtyřnásobné**

PAMATUJ !!!

Vedle těchto čtyř druhů číslovek, máme v češtině ještě dvě velké skupiny, do kterých můžeme všechny číslovky rozdělit.

Jedná se o **číslovky**

určité a **neurčité**.

V obou dvou typech jsou zahrnuty výše vyjmenované čtyři druhy číslovek (základní, řadové, druhové, násobné), k číslovkám určitým můžeme řadit některé číslovky základní, řadové, druhové i násobné. Stejně je tomu také u číslovek neurčitých.

A čím přesně se od sebe číslovky určité a neurčité liší?

Číslovky určité

- Tato skupina číslovek **vyjadřuje určitý, přesný, konkrétní počet**, pořadí, násobek atd. Poznáme je také podle toho, že je **lze vyjádřit čísly**, například:

osm = 8

padesátkrát = 50x

šestý = 6.

dvacet = 20

milion = 1 000 000

tříkrát = 3x

třináctý = 13.

stý = 100.

Číslovky neurčité

- Tato skupina číslovek naopak **nevyjadřuje přesný počet, pořadí, násobek**, apod. Tyto číslovky se **nedají vyádřit čísly**, například:

mnoho
několikátý
několik
několikero
mnohonásobný
tolik
několikrát
málo
několikeré

Úkol č. 1

- Urči druh číslovky do závorky:

Domů jsme přišli ve tři hodiny. (.....).

Mnohokrát vám děkujeme.(.....).

Skončili jsme na pátém místě.(.....).

Koupili jsme si paterý boty.(.....).

Třikrát jsme se museli vrátit.(.....).

Úkol č. 2

- Doplň – nedoplň tečku :
Jedeme do 5 patra. Jirka skončil na 3 místě. Mám koupit 3 rohlíky. Dnes je 16 ledna. Přijdu k vám ve 3 hodiny. Josef II byl osvícený císař.

- *Autorem veškerého materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je
Mgr. Josef Kraus*

